

UDK 811.163.42'373.232
Izvorni znanstveni članak
Rukopis primljen 29. V. 2007.
Prihvaćen za tisak 18. IX. 2007.

Andela Frančić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
afrancic@ffzg.hr

PREZIMENA U *KINCHU OSZEBUINOME SZLAVNOGA* *ORSZAGA HORVATCZKOGA* PETRA BERKEA

Autorica donosi osnovne informacije o knjizi *Kinch ofzebuini* i njegovu autoru, osvrće se na onimiju, antroponimiju i osobna imena osoba koje se u djelu spominju. Središnji dio rada posvećen je prezimenima zasvjedočenim u *Kinchu ofzebuinome* – prikazuju se tipovi identifikacijskih formula dio kojih su prezimena, ilustrira posredan način imenovanja pojedinca te promatra pojavnost prezimena iz *Kincha ofzebuinog* u *Leksiku prezimena*.

1. Uvod

1.1. O autoru i knjizi

KINCH OSZEBUINI SZLAVNOGA ORSZAGA HORVATCZKOGA To jeft: *Chudnovita pripechenya, y ofzebuine Milofche, KOTERE PRI CHUDNOVITOM KIPU MARIE BISZTRICHKE* *Vijfe vre let fze fzkafuju, z-kratkum od Kipa ovoga Hiforium, y hafznovitem navukom, pobofnem PUTNIKOM MARIANSZKEM* Na vekfje nyihovo razvezelenye, po nevrednom negda Mezfza ovoga Kapellanu PETRU BERKE Na *pervo posztavlene* naslov je prve povijesti prošteništa Majke Božje Bistričke¹ u Mariji Bistrici (nekad Bistrici). Petar Berke, autor čije je osobno ime i prezime uvršteno u naslovni tekst knjige, rođen je 1733. u međimurskome naselju Globoko (nedaleko od Štrigove). Nakon školovanja (u Kisegu, Varaždinu, Beču, Bologni) i zaređenja za svećeni-

¹ Naslov donosimo u originalnom obliku, bez ikakvih pravopisnih i grafijskih promjena. Iz praktičnih razloga umjesto punog naslova u daljnjemu tekstu služiti ćemo se početnom sintagmom *Kinch ofzebuini*.

ka (1758.), dolazi na mjesto kapelana u Bistricu (1759.). Pretežiti dio svog svećeništva Berke proživljava u rodnome Međimurju – dvije je godine (1767. – 1769.) bio župnik u Pomorju (danas Sveti Martin na Muri), odakle odlazi u Legrad, gdje ostaje do smrti, 1798. Pokopan je u grobnici kasnobarokne jednobrodne legradske crkve Svetoga Trojstva, koju je sagradio u početku svoga župnikovanja na mjestu nekadašnje drvene crkve. Valja napomenuti da ni Berkeovo rodno mjesto (Globoko kraj Štrigove) ni mjesto u kojemu je proveo najveći dio svoga svećeničkog života (Legrad) danas nisu u Međimurju. Globoko je odvojeno od Međimurja i Hrvatske te pripojeno Sloveniji, a Legrad, staro antičko naselje Carrodunum na ušću Mure u Dravu, mjesto od velike strateške važnosti u 17. i 18. stoljeću u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, Drava je, promijenivši tok, «preselila» u Podravinu 1710., ali je administrativno ostao u sastavu Međimurja sve do 1931.

Koliko je poznato, *Kinch ofzebuini* jedino je Berkeovo djelo. Dasad je tiskan tri puta: prvo izdanje izlazi u Zagrebu 1765., drugo 1775. u Grazu, a godine 1995. Nacionalno svetište Majke Božje Bistričke povodom 230. obljetnice prvog izdanja i 60. obljetnice krunidbe kipa Majke Božje Bistričke, u Mariji Bistrici izdaje dvosvezračnu publikaciju – 1. svezak: pretisak izdanja iz 1775., drugi svezak: transkripcija pretiska s *Hrvatskim kajkavsko-štokavskim rječnikom* i *Pogovorom uz pretisak*. Svakako je spomena vrijedan i *Put marijanski na Bistricu k čudnovitomu kipu Marije Bistričke u slavnomu Kraljestvu Horvackomu* (Varaždin, 1822.) Antuna Mihalya, skraćena verzija Berkeova *Kincha ofzebuinoga* «pisana slavonskom štokavskom ikavicom» (Jembrih 1995: 95).

Iako mu djelo ide u red popularnije literature druge polovice 18. stoljeća – u deset godina doživjelo je dva izdanja – Berke je relativno slabo poznat kajkavski pisac. Kad ga se i spomene, uglavnom se to spominjanje svede na naslov i šture podatke o sadržaju *Kincha ofzebuinog*. U potrazi za literaturom, našli smo na samo nekoliko bibliografskih jedinica čiji naslovi otkrivaju da njihovi autori tematiziraju Berkea i njegovu knjigu – riječ je o nevelikom tekstu Olge Šojat koja se uglavnom bavi Berkeovim životopisom i bibliografskim podacima *Kincha ofzebuinog* (Šojat 1973.). Na njezin se rad, objavljen u časopisu *Kaj*, nastavlja izbor tekstova iz drugog izdanja Berkeove knjige kojemu je dodan kratak rječnik manje poznatih riječi. Zvonimir Bartolić u svojem radu, osim Berkeova životopisa, donosi kratak pregled sadržaja *Kincha ofzebuinoga*, ocjenjuje njegovu književnu vrijednost te primjerima iz knjige potvrđuje Berkeovo domoljublje (Bartolić 1995.). Valja spomenuti i nekoliko novinskih kolumni povjesničara Vladimira Kapuna koji čitatelje tjednika *Međimurje* podsjećaju na Međimurca koji je «ostavio ... iza sebe dvostruk trag i neizbrisiv spomenik na svoju osobnu veličinu i vrijednost. I knjiga koju je napisao i crkva koju

je podigao bile su velik doprinos razvitku duhovnog – vjerskog i kulturnog – života hrvatskog naroda. S druge pak strane, obje te stvari ostale su sve do današnjih dana veliki i vrijedni materijalni dokazi o povezanosti Međimurja s Hrvatskom.» (Kapun 1995: 23. kolovoza, str. 6.) Dosad najopsežniji i najpregledniji prikaz Berkeove knjige napisao je Alojz Jembrih. On je izvorni Berkeov tekst transkribirao, priredio za tisak, napisao rječnik i *Pogovor uz pretisak*. Za ovaj rad služili smo se spomenutim pretiskom iz 1995.

Kinch ofzebuini (Graz, 1775.; pretisak Marija Bistrica, 1995.) obasiže 232 obrojčene stranice. Obrojčenima prethodi osam neobrojčenih stranica koje sadrže dijelove naslovljene *Censura*, *Kralyiczna neba, y zemlye Mati Bosya Maria te Predgovor*. Obrojčeni dio teksta podijeljen je na deset dijelova. O sadržaju svakog od njih govori podnaslov: *Pervi del. Od prichetka, y naidenya chudnovitoga Kipa Marie Bifztrichke*. (1–8),² *Drugi del. Od povekffavanya, y gore jemannya pobofnozti proti Kipu ovomu*. (str. 9–12), *Tretji del. Od patronov, Pomochnikov, y Dobrochinitelov ove Sz. Statue, y razffiravanya pobofnozti proti nye*. (13–30), *Cheterti del. Vu kakoveh vfze potrebochah chlovek pri ovom chudnovitom Kipu pomoch profziti ima*. (30–34), *Peti del. Z – kakkvem nachinom k – ovomu milofztivnomu Kipu putovati y ozde pobofnozt zverffitifze mora, da bude hafznovita*. (35–39), *Seszti del. Prichetek Marianfzkoga putuvanya*. (39–46), *Szedmi del. Od Szpovedi*. (46–71), *Oszmi del. Molitve vfzakoteroga fztaliffa: y fzpola lyudem prilagodyene*. (71–92), *Deveti del. Chudnovita pripechenya, y ofzebuine milofshe pri ovom milofztivnom Kipu fzkazane*. (92–204), *Deszeti del. Litanie Lauretanfzke, y nekoje popevke za Putnike Marianfzke prikladne* (204–232). Na kraju su dvije neobrojčene stranice koje sadrže *Index iliti Kazezcz*. Pretisak završava kratkim priređivačevim napomenama (*Uz izdanje*).

Opis povijesti čudotvornoga kipa koju Berke ispisuje služeći se dostupnim mu dokumentima i usmenom predajom, a pogotovo opisi «čudnovitih pripečenja» vrlo su zanimljivo štivo. Uspoređujući literarno-stilske kvalitete Berkeova *Kincha ofzebuinog* s djelima njegovih prethodnika (Belostenca, Habelića, Milovca, Šimunića) i suvremenika (Zagrepa, Muliha, Gašparotija i drugih), Zvonimir Bartolić zaključuje da «takva usporedba ide na štetu Berkea, jer je Berke u svojem djelu *Kinč osebujni slovanoga Orsaga Horvatskoga* pisac sasvim drugoga tipa. On je gotovo realistički pripovjedač, putopisac koji u svoje opise interpolira molitve i pouke o ponašanju i pobožnosti» (Bartolić 1995: 27). Berkea Bartolić ubraja u plejadu skromnih graditelja i prethodnika hrvatske preporodne epohe ističući njegovu nepretencioznost u pisanju, «iskrenost i nehinjenu pobožnost s iskrama pučkoga hrvatskog domoljublja» (Bartolić 1995: 27–28).

² Brojke u zagradi označuju stranice u knjizi.

Kinch ofzebuini pisan je kajkavskim književnim jezikom 18. stoljeća. Jedan je od izvora za *Rječnik hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika* (izdavači Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje; dosad je tiskano deset svezaka).

Prije nego što prijedemo na naslovom najavljenju temu, kratko ćemo upozoriti na dva neprecizna navoda na koja smo naišli čitajući dosad napisano o Berkeu i njegovu djelu (i ispraviti ih).

Glavni dio Berkeove knjige jesu «chudnovita pripechenya i ofzebuine Milošche» koje se pripisuju «chudnovitom Kipu Marie Biztrichke» («Z-chemerom ofztvarjen ofzdravil», «Szlepa pregledi», «Od vrasje napafzti ofzlobodyena», «Ogeny chudnovito pogaffen», «Szufen ofzlobodyen», «Neplodna porod dobi», «Gluh zadobi chujeny», «Od Czopernicz ofzlobodyen», «Nem i mutafzt pregovori», «Dete vtoplyeno ofive», «Mertev ofivel»...). Ta je «pripečenja» i «milošče» Berke našao zapisane u knjigama *Liber miraculorum* (u Župnome uredu u Mariji Bistrici čuvaju se dvije knjige, prva nastaje u vremenu 1688. – 1760., a druga 1761. – 1818.). Berke je za svoju knjigu izabrao 136 (a ne, kao što se uobičava navoditi, 135) čuda. U više se publikacija ponavlja da je djelo napisao u vrijeme svojega kapelanovanja u Bistrici (dakle, 1759. ili 1760.), te se s tim u vezi postavlja pitanje zašto je objavljeno tek 1765. Znamo li da Berke donosi izbor čuda koja su se dogodila od 1684. (pitanje je odakle je Berke uzeo podatke za razdoblje 1684. – 1688.?) do 1764., nije nam teško zaključiti da Berke knjigu nije završio za vrijeme dok je bio kapelan u Bistrici, nego četiri godine poslije.³ Prihvatimo li tu činjenicu, bespredmetnim postaje pitanje zašto je knjiga čekala pet godina na objavljivanje.

1.2. Onimija u *Kinchu ofzebuinome*

Iako je tema ovoga rada antroponimija, točnije prezimena koja se spominju u najstarijoj bistričkoj monografiji, kratko ćemo se osvrnuti i na ostale imenske kategorije što ih nalazimo u *Kinchu ofzebuinome*. S obzirom na tematiku, pretkaziva je višekratna pojavnost teonima (*Bog, Duh Szveti*,⁴ *Jefus Kriftus*⁵) te

³ Uostalom, u naslovu sam Berke navodi da je knjiga «na prvo polztavlena» «po nevrednom negda (istaknula A. F.) Mežta ovoga Kapellanu Petru Berke». Ovdje, po našem mišljenju, nije ključna sintagma «na prvo polztavlena» ('napisana, predočena') kao dokaz da je knjiga napisana dok je Berke bio kapelan u Bistrici, kao što ističe Jembrih (1995: 88). Bitna je riječ «negda» ('nekad, prije') što znači da Berke dok je pisao naslovnici, tj. dok je završio knjigu, više nije bio kapelan u Bistrici.

⁴ Ime za «treću božansku osobu» javlja se i s obrnutim poretkom sastavnica – *Szveti Duh*.

⁵ Isusovo se ime javlja u različitim inačicama: dvorječno *Jefus Kriftus* (i, rjeđe, u liku s obrnutim poretkom sastavnica – *Kriftus Jefus*) ili pak svedeno na samo jednu sastavnicu (*Jefus, Kriftus*), a sreće se i hipokoristik (tvoren sufiksom *-ek* od osnove *Jefus*) *Jefuffjek*. Potvrđena su i (odapelativna) imena *Szin, Sztvoritel, Odkupitel*.

hagionima. Od potonjih najviše je različitih imena kojima se imenuje Isusova majka čijemu je čudotvornomu kipu posvećen *Kinch ofzebuini*: od jednorječnih (*Maria, Bogorodicza, Devicz, Gofzpa...*), preko dvorječnih (*Maika Bifztrichka, Maria Bifztrichka, Maika Maria, Devicz Maria, Bifztrichka Maria, Deva Maria, Mamicza Bifztrichka...*) i trorječnih (*Maika Bofja Bifztrichka, Maika Maria Bifztrichka, Devicz Maria Bifztrichka, Blafena Divicz / Devicz Maria*⁶), do četverorječnog (*Blafena Devicz Maria Bifztrichka*). Od svetaca poimence se spominju još: *Sz. Anfelmus, Sz. Bernard, Sz. Ferencz Serafinzki, Sz. Peter i Pavel, Sz. Matej, Sz. Joakim i Anna, Josef, Janus, Sz. Urfula*, te posredno *Sz. Ana* («oltar Sz. Anne»), *Sz. Sara* («oltar Sz. Sare»), *Sz. Ivan Kerfztitel* («oltar Sz. Ivana Kerfztitela»), a nalazimo i na blagdane pojedinih svetaca («fzvetek /dan Sz. Anne», «dan Szvetez Apoftolov Petra y Pavla», «od dneva Sz. Katharine od dneva Sz. Benedika», *Trojaki i Velika Meša* («na dan velike Meše»...).

U *Kinchu ofzebuinome* obilno su zastupljeni toponimi od kojih su najbrojniji ojkonimi. Popis sedamdesetak ojkonima donosi sam autor (str. 26–28) nabrajajući «mezta iz koterez vfze Proffeczie k milofztivnomu ovomu kipu dohadjati jezfu navadne vfzako leto, nekoje jenkrat, nekoje vifse puti naimre». Navodimo samo neke od njih: *Zagreb, Varasdin, Viffnica, Pufcha, Szamobor, Ztupnik, Graneffina, Bifzag, Zabok, Bedekovchina, Vfze Szvechina, Zelina, Chafzma, Radoboj, Krapina, Ofzekovo...*. U čitavoj knjizi, a pogotovo u njezinu *Devetom delu* nalazimo još mnogo u Berkeovu popisu nespomenutih imena naselja (npr. *Legrad, Pofega, Ofzek, Sötin, Pechuh, Kanifa, Fejer Var, Virje, Viroviticza...*).⁷ Brojnošću se ističu i imena župa (*Fara Sz. Mihalya, Fara Hrafchinska, Vidovechka Fara, Fara Szobotichka, Fara Sz. Ivana, Fara Strigovechka / Strigovechka Fara, Fara Sz. Bercka, Fara Sz. Petra...*). Tu su i imena krajeva iz kojih su dolazili hodočasnici (*Medyimorje, Zagorje, Turovo polje...*) te imena država (*Orfzag Horvatzki / Horvatzka zemlya, Vugerfzka zemlya*). Hidronimi su rijetki (*Szava, Drava, Kupa*), a oronima je još manje (*Belfzka gora, gora Hochura*). Tek poneki etnik (*Medyimorec/Medyimorka, Stajerka, krainfchani, Krifevchani*), etnonim (*Turchin, Tatari*), te imena molitava (*Zdrava Maria, Otecznas*) zaokružuju (neantroponimijski) imenski mozaik Berkeova *Kincha ofzebuinog*.

⁶ Ponekad se jedna sastavnica ili obje skraćuju na inicijalno slovo: *Blafena D. Maria, B. D. Maria*.

⁷ Naveli smo primjere poznatih ojkonima. Međutim, bez posebnog istraživanja teško je u svim ojkonimima (isto vrijedi i za imena župa) koji se u knjizi spominju prepoznati o kojemu je naselju (župi) riječ. S vremenom su se neka imena djelomično ili potpuno promijenila, a nije isključena ni mogućnost zapisivačeve pogreške.

1.3. Antroponimija u *Kinchu ofzebuinome*

Iz tog smo mozaika – s namjerom da o njemu posebno progovorimo – namjerno izostavili antroponime, koji su kudikamo najbrojnija imenska kategorija prve povijesti bistričkog svetišta. Antroponime nalazimo na svih dvjestotinjak stranica knjige počevši od naslovnice (*Pet(a)r Berke*) za kojom slijedi latinskim jezikom pisana Ocjena (*Censura*) s latiniziranim antroponimijskim formulama (*Blasius Dumbovich*, *Georgius Reess*) i sljedećih na kojima se, uz ostale, spominju papa *Benediktus XIV.*, *Clemens XIII.*, *Urban Ofzmi*, biskup *Martin Borkovich*, bistrički «plebanuši» *Andras Iffich*, *Peter Brezarich*, *Stefan Zdeffich*, *Pavel Goymerecz*, *Janus Molitoris*, hrvatski ban *Palfi Janus*, grof *Erdödy Imbri*, rimski car *Ferencz*, *Maria Theresia*, vojni poglavnik *Anton Peter Prassinfzky*, pučani *Magdalena Paulecz* i *Marko Bizay*... Međutim, brojnošću antroponima osobito se ističe *Deveti del – Chudnovita pripechenya, y ofzebuine milofche pri ovom milofztivnom Kipu fzkazane*.

Najveći broj antroponima odnosi se na osobe kojima je, po njihovu vjerovanju, u različitim životnim nevoljama u pomoć pritekla Majka Božja Bistrička, a tek manji dio odnosi se na svjedoke i druge osobe na bilo koji način povezano s događajima koji se opisuju.

Sve osobe koje se spominju u *Devetome delu* ne navode se osobnim imenom i prezimenom. Katkad je to volja samoga pojedinca («bilaje Gofzpa roda Poglavitoga, koje ime, y pridovek fze ovdí nepofztavlya, zbog toga, kaiti buduch iz blifnyeh fstranih, nehotela fzama fzebe lyudem na zube dati»). Ponekad se osoba spominje samo prezimenom («jeden chlovek iz Vugerfzke zemlye, vu Tergovifchu Lak fztanujuchi pridovkom Horvath», «fztanovita Kerfchenicza iz Fare Szveto Ivanfzke od Zeline z-pridovkom Filipovich»). Udanim se katkad ne spominje osobno ime, nego se samo navodi čije su žene, tj. navodi se osobno ime i prezime muža («tovarufficza Petra Vuchkovicha», «tovarufficza Mathiaffa Siprak», «Juraja Kolara sena»...).

Ponekad se osoba ne imenuje svojim osobnim imenom i prezimenom, nego se navodi rodbinska (rjeđe kakva druga) veza s imenovanom osobom: «dete Andraffa Szlavar» «Szin Mathiaffa Huredina», «Juraja Ludvoicha Szin», «Staczunara Krifevechkoga Vizer zvanoga detich»...

Često se u primjerima neimenovanja pojedinca upotrebljavaju izrazi poput ovih: «fztanoviti chlovek», «fztanovita kerfchenicza», «fztanovita Medyimorka», «fztanoviti fzoldat», «fztanovita vdovicza», «nekoji tverdokorni greffnik», «nekoji pobofen chlovek», «nekoji veliki greffnik», «nekoí dobro premoguch hife Gofzpodar», «nesrechni chlovek», «nesrechni i tverdokorni greffnik»...

1.4. Osobna imena u Kinchu ofzebuinome

O osobnim imenima u *Kinchu ofzebuinome* pisali smo u posebnome radu (Frančić 2007.) te ćemo ovdje ukratko iznijeti zaključke do kojih smo došli analizom tog dijela antroponimije. U knjizi se poimence spominje 168 osoba. Ženske se osobe (njih 50) imenuju jednim od 26 ženskih, a muške (njih 118) jednim od 35 muških osobnih imena. Većina osoba koje se imenom spominju u *Kinchu ofzebuinome* povezana je s opisanim čudesnim događajima, tj. javljaju se u *Devetome delu* (str. 92–204). Najčešće je žensko osobno ime *Magdalena* (7), a po čestotnosi slijede: *Margarita* (6), *Helena* (4), *Dora* (4), a najčešće muško osobno ime jest *Jurai* (15), a čestotnošću se izdvajaju još *Mathias* (13), *Ivan* (10), *Andras* (7), *Stephan* (7). Imena su većinom potvrđena u temeljnome (neizvedenome, nepokraćenome) liku, npr. *Agatha*, *Anna*, *Barbara*, *Helena*, *Juditha*, *Katharina*, *Luczia*, *Magdalena*; *Adam*, *Ivan*, *Jakob*, *Juraj*, *Martin*, *Mikula*, *Pav(e)l*, *Pet(e)r*, *Philip*, *Urban*... Pokraćenice i izvedenice kudikamo su rjeđe zasvjedočene, npr. *Dora*, *Kata*, *Magda*, *Orfa*; *Jelicza*, *Katicza*, *Marianka*). Zanimljivo je da se ime Marija u imeniku javlja isključivo kao hagonim, tj. ime Isusove majke. Među muškim osobnim imenima zamjetan je broj imena koja se javljaju u pomađarenome liku: *Andras*, *Ferencz*, *Iftvan*, *Janus*, *Joseph*, *Lukach*, *Mihaly*, *Miklos*, *Mojfes*... Sva su osobna imena u Berkeovu *Kinchu ofzebuinome* svetačka, što je i pretkazivo s obzirom na to da je riječ o antroponimiji 17. i 18. st.

2. Prezimana u Kinchu ofzebuinome

U *Kinchu ofzebuinome* autor na nekoliko mjesta izrijekom spominje termin *pridovek*, kojim označava prezime, antroponimijski dodatak uz osobno ime («jeden chlovek iz Vugerfzke zemlye, vu Tergovifchu Lak sztanujuchi pridovkom Horvath», «sztanovita Kerfcheniczza iz Fare Szveto Ivanszke od Zeline z-pridovkom Filipovich», «Golzpa roda Poglavitoga, koje ime, y pridovek fze ovdí nepofsztavlya, zbog toga, kaiti buduch iz blifnyeh sztranih, nehotela szama fzebe lyudem na zube dati») (podcrtala A. F.). Termin *pridovek* u istome značenju bilježe i kajkavski leksikografi 17. i 18. stoljeća (Habdelić, Belostenec, Jambrešić – Sušnik).⁸

⁸ U Akademijinu *Rječniku* taj termin nalazimo uvršten pod natuknicu *pridavak* s napomenom da je u Belostenčevu i Stulićevu rječniku «griješkom» riječ zapisana s «-o- mjesto -a-«. Prema podacima iz Akademijina *Rječnika*, najraniji zapis termina *prezime* (upravo *prizime*) u značenju «porodično ime, kojim se ko zove po svome ocu, djedu, pradjedu i kojim će se zvati njegov sin, unuk, praunuk i t.d.» potvrđen je u Mikaljinu *Blagu jezika slovinskoga* (Loreto 1649. – Ancona 1651.).

Prezime se najčešće javlja u svezi s osobnim imenom koje mu prethodi (tip *Andras Iffich*). Rijetka su odstupanja od osobnoimensko-prezimenske formule pri imenovanju pojedinca. Izuzmemo li imena papa, u kojih je pretkazivo imenovanje samim osobnim imenom (npr. *Benedictus XII.*), samo je nekoliko antroponimijskih formula svedeno na jednu sastavnicu – osobno ime («nekoja sztaroverka imenom Theodora», «zapovednik imenom Ferencz», «duhovni pafztir ... imenom Lukach») ili prezime («sztanovita Kerfchenicza ... z-privdovkom Filipovich », «jeden chlovek ... privdovkom Horvath», «pofzlal je ... Kufztosa ... Sztoklafz z-vanoga», «namerili szufze na ... Poglavara Jachmenicza zvanoga»). Primjećujemo da pri navođenju samoga osobnog imena, imenu prethodi riječ *ime*, a pri navođenju samoga prezimena, prezimenu prethodi riječ *privdovek* ili poslije prezimena dolazi riječ *zvani*. U skladu s hrvatskom tradicijom, osobno ime kudikamo češće prethodi prezimenu (tip *Ivan Jurjevich*), a tek je u nekoliko antroponimijskih formula obrnuti poredak sastavnica⁹ (*Erdödy Imbri*, *Palfi Janus*, *Haidinyak Janus*, *Czinderi Mihaly*).

2.1. Identifikacijska formula

Pojedincima iz puka, koji se spominju u devetome dijelu knjige, da bi se što preciznije imenovali, uz osobno ime i prezime navodi se i mjesto, župa, kraj ili (rjeđe) država iz koje su došli u Mariju Bistricu tražiti pomoć u svakovrsnima životnim nevoljama. Te, mahom toponimijske, dopune zajedno s osobnim imenom i prezimenom nazvat ćemo identifikacijskom formulom. U nastavku donosimo primjere identifikacijskih formula različite strukture.

⁹ Poredak prezime + osobno ime tipičan je za mađarski imenski sustav.

	Struktura identifikacijske formule	Primjeri
O S O B N O I M E + P R E Z I M E	<i>iz</i> + ojkonim <i>od</i> + ojkonim	<i>Jakob Korenko iz Varasdina</i> <i>Andras Kurekovecz od Szizfka</i>
	<i>iz</i> + ojkonim + <i>blizu</i> + ojkonim <i>od</i> + ojkonim + <i>spod</i> + ojkonim	<i>Mathias Kuchis iz Taborifcha</i> <i>blizu Hrafztovicze</i> <i>Jurai Margaffich od Sz. Krifa</i> <i>fzpod Ivanicha</i>
	<i>iz</i> + ime župe	<i>Jurai Pomper iz Vidovechke</i> <i>Fare</i> <i>Margarita Tomaffich iz Fare</i> <i>Sz. Berczka</i> <i>Jurai Pavurecz iz Fare</i> <i>Tuhlenfzke</i>
	<i>iz</i> + ime župe + <i>blizu</i> + ojkonim	<i>Margareta Turkefz iz Fare Sz.</i> <i>Ivana blizu Koprivnicze</i>
	<i>iz</i> + ime kraja	<i>Helena Stajerecz iz Medyimorja</i>
	<i>iz</i> + ime župe + <i>vu</i> + ime kraja <i>od</i> + ime kraja + <i>iz</i> + ime župe	<i>Jurai Kolarich iz Fare Sz. Mi-</i> <i>halya vu Medyimorju</i> <i>...pri ...Lukachu Chagaba-</i> <i>ja od Koprivnichke Kraine iz</i> <i>Fare Hlebinfzke</i>
	<i>iz</i> + ime župe + <i>od</i> + ime kraja	<i>Janko Hazer iz Fare Sz. M.</i> <i>Magdalene od Krifevechke</i> <i>kraine</i>
	<i>iz</i> + ime kraja + ime župe	<i>Ivan Filipich iz medyimorja</i> <i>Fare Strigovechke</i>
	<i>iz</i> + ojkonim + ime župe <i>od</i> + ime župe + <i>iz</i> + ojkonim <i>od</i> + ojkonim + <i>iz</i> + ojkonim	<i>Jurai Rofich iz Bofakovine</i> <i>Fare Sz. Martina</i> <i>Jurai Okulas od Sz. Martina,</i> <i>iz Bofakovine</i> <i>Magdalena Chunchich od Vu-</i> <i>kovine, iz Mraczlina</i>
	<i>iz</i> + ojkonim + ime kraja <i>z</i> + ime kraja + <i>iz</i> + ojkonim	<i>Stephan Hunyak iz Topolovcza</i> <i>Kraine Krifevechke</i> <i>Haidinyak Janus z-Medyimor-</i> <i>ja iz Zterninczev</i>

O S O B N O I M E + P R E Z I M E	<i>iz</i> + ime države + <i>od</i> + ojkonim	<i>Joseph Norffich iz Vugerfzke Zemlye tija od Sötina</i>
	<i>iz</i> + ime države + ime župe	<i>Kata Borfos iz Vugerfzke zemly Fare Sz. Juraja</i>
	etnik + <i>iz</i> + ojkonim	<i>Marianka Karmafin, Medyimorka iz Murfzkoga Szredifcha</i>
	etnik + <i>iz</i> + ime župe	<i>Joseph Hrusko Medyimorecz iz Prelochke Fare</i>
	<i>iz</i> + država + župa + varmeđa	<i>Joseph Veres iz Vugerfzke Zemlye, Sampfonfzke Fare ... tija (tisk. tjia) iz Sümeg Varmedyie</i>
	<i>od</i> + hidronim	<i>Margaretha Babochy tija od Balatoma</i>

Najčešće se osobnoimensko-prezimenska formula proširuje u (precizniju) identifikacijsku dodavanjem prijedložne sveze (*iz* + ojkonim) koja označuje mjesto odakle je imenovani (tip *Lovrencz Vofak iz Szifzka*). Po čestotnosti slijede identifikacijske formule koje, osim osobnog imena i prezimena imenovane osobe, sadrže i podatak o imenu župe (tip *Urfula Terfztecz iz Voichanfzke Fare*) ili kraja (tip *Miklos Horvath iz Medyimorja*) odakle ona dolazi. Taj je podatak izrečen također u obliku prijedložne sveze (najčešće *iz* + ojkonim ili horonim, a tek iznimno dolazi prijedlog *od*). Ime župe u takvim se strukturama navodi na nekoliko načina: pridjevsko-imeničkom sintagmom (tip *Vidovechka Fara*), obrnutim poretком sastavnica (*Fara Tuhlenfzka*) ili se uz riječ *fara* navodi ime sveca kojemu je posvećena (*Fara Sz. Bercka*). Ponekad se, radi preciznijega lociranja manje poznatih naselja, identifikacijskoj formuli dodaje ime većeg, poznatijeg naselja (tip *Jurai Margaffich od Sz. Krifa fzpod Ivanicha*) ili se navodi blizu kojeg se većeg mjesta nalazi imenovana župa (tip *Margareta Turkefz iz Fare Sz. Ivana blizu Koprivnicze*). Osobnoimensko-prezimenska formula katkad se proširuje većim brojem imenskih podataka: npr. istovremeno se navode ojkonim i ime župe (tip *Jurai Rofich iz Bofakovine Fare Sz. Martina*), ime župe i ime kraja (tip *Jurai Kolarich iz Fare Sz. Mihalya vu Medyimorju*), ime naselja i ime kraja (*Haidinyak Janus z-Medyimorja iz Zterninczev*). Katkad ime kraja biva zamijenjeno etnikom (*Joseph Hrusko Medyimorecz iz Prelochke Fare*), kao dopunska odrednica navede se hidronim (*Margaretha Babo-*

chy tija od Balatoma) ili se pak uz osobno ime i prezime navedu podaci o državi, župi i varmeđi iz koje dolazi imenovani (*Joseph Veres iz Vugerfzke Zemlye, Sampfonfzke Fare ... tija iz Sümeg Varmedyie*). U potonjemu slučaju u identifikacijsku formulu ulazi čak pet imena.

2.2. Posredno imenovanje

Osim što se pojedinac imenuje (najčešće) vlastitim (svojim) osobnim imenom i prezimenom, nailazimo i na primjere imenovanja u kojima se uz osobno ime jedne osobe (u pravilu je to dijete ili žena) navodi osobnoimensko-prezimenska (katkad priširena u identifikacijsku) formula druge osobe (roditelja ili supruga). Npr.

Kchi Juraja Horvatha imenom Dora; Jelicza, Kchi Gaspara Zadufsko; Mathias, Ivana Kelemincza Szin; Orfa, Ivana Babicha tovaruficza iz Radgovine Martina Mahinicha Szin Stephan od Selina; Katharina Kchi Agathe Novofzel iz Schitarjeva; Szin Mathiaffa Novaka Jurai iz Szamobora; Kchi Margarite Kozele iz Ludinfzke Fare, tulikaife Margarita; Barbara kchi Mathiaffa Subiche iz Gorichke Fare ...

Podosta je i primjera gdje ne doznajemo ime osobe o kojoj je riječ, nego se navodi samo osobno ime i prezime roditelja (npr. *Szin Mathiaffa Huredina; Juraja Ludvoicha Szin; Mathiafa Jakobchicha Kchi, imenum Jelicza ...*), supruga (*Juraja Kolarja fena; Tovaruficza Petra Vuchkovicha ...*), a samo je jedan primjer takvog imenovanja kad je riječ o djetiću, tj. obrtničkom pomoćniku (*Staczunara Krifevechkoga Vizer zvanoga detich*). Također ponekad izostaje i podatak o spolu djeteta (*Dete Andraffa Szlavar, Dete Ivana Siveka*).

2.3. Prezimana iz Kincha ofzebuinoga prema prezimenima potvrđenim u Hrvatskoj 1948.

U tablici koja slijedi donosimo sva prezimana (prvi stupac) i identifikacijske formule kojih su ona sastavni dio (drugi stupac) te podatak je li dotično prezime potvrđeno u Hrvatskoj 1948. (prema *Leksiku prezimana SR Hrvatske*, u tablici označen kraticom LP), odnosno je li potvrđeno u naselju (N) iz kojeg dolazi njegov nositelj koji se spominje u *Kinchu ofzebuinome* (treći stupac). Znak + znači da je prezime potvrđeno (u spomenutom naselju). Znak – znači da prezime nije potvrđeno, a znak * znači da izostaje precizan ojkonimijski dodatak osobnoimensko-prezimenskoj formuli ili da imenovani dolazi iz kraja izvan hrvatskih granica.

Prezime	Identifikacijska formula	Potvrđeno u	
		LP	N
<i>Auchkovich</i>	<i>...Plebanuffu Konyfchanfzkom Pavlu Auchkovich (120)</i> ¹⁰	–	
<i>Babich</i>	<i>Orfa, Ivana Babicha tovaruficza iz Radgovine (156)</i>	*	
<i>Babochy</i>	<i>Margaretha Babochy tija od Balatoma (167)</i>	*	
<i>Balagovich</i>	<i>...blizu Dvora pokoine Gofzpe Judith Balagovich ofztavlene vdove pokoinoga Janka Petev... (6)</i>	<i>Balagović</i>	*
	<i>Stefan Balagovich iz Sztubicze (100)</i>	<i>Balagović</i>	–
<i>Benczetich</i>	<i>Mihaly Benczetich iz Draganich (161)</i>	<i>Bencetić</i>	–
<i>Berke</i>	<i>... po Mefzta Kapellanu Petru Berke (A1)</i>	<i>Berke</i>	*
<i>Bizay</i>	<i>Marko Bizay (11)</i>	–	
<i>Borkovich</i>	<i>...Gofspodina Biskupa zagrebeckoga martina Borkovicha (7)</i>		
<i>Borfos</i>	<i>Kata Borfos iz Vugerfzke zemly Fare Sz. Juraja (144)</i>	*	
<i>Bofnyakovich</i>	<i>Mikule Bofnyakovicha kchi Margarita iz Pofege (191)</i>	<i>Bošnjaković</i>	–
<i>Brezarich</i>	<i>Peter Brezarich (5)</i>	<i>Brezarić</i>	*
<i>Budich</i>	<i>Ivan Budich iz Bedekovchine (126)</i>	<i>Budić</i>	–
<i>Czinderi</i>	<i>...z ... Czinderi Mihalyom iz Novigrada (104)</i>	<i>Cinderi</i>	–
<i>Czurche</i>	<i>Helena Czurche iz Czernika (153)</i>	–	
<i>Czvitkovich</i>	<i>Magdalena Czvitkovich iz Ofzeka (176)</i>	<i>Cvitković</i>	+

¹⁰ Brojka u zagradi označuje broj stranice u knjizi na kojoj se dotično prezime spominje.

<i>Chagabaja</i>	<i>...pri fztanovitom Lukachu Chagabaja od Koprivnichke Kraine iz Fare Hlebinfzke (145)</i>	–	
<i>Chunchich</i>	<i>Magdalena Chunchich od Vukovine, iz Mraczlina (106)</i>	<i>Čunčić</i>	+
<i>Domitrek</i>	<i>... Peter Domitrek (97)</i>	<i>Domitrek</i>	*
<i>Dubich</i>	<i>Margarita Dubich iz Koprivnicze (157)</i>	<i>Dubić</i>	+
<i>Dugonich</i>	<i>Lukach Dugonich iz Bofakovine (165)</i>	–	
<i>Duhovachky</i>	<i>Matt. Duhovachky (95)</i>	–	
<i>Dumbovich</i>	<i>Blasius Dumbovich (03)</i>	<i>Dumbović</i>	*
<i>Erdödy</i>	<i>... pripifzatifze mora ... Erdödy Imbriu (22)</i>	*	
<i>Filipchich</i>	<i>... pred ... Jankom Filipchichem (203)</i>	<i>Filipčić</i>	*
<i>Filipich</i>	<i>Ivan Filipich iz medyimorja Fare Strigovechke (181)</i>	<i>Filipić</i>	+
<i>Filipovich</i>	<i>Sztanovita Kerschenicza iz Fare Szveto Ivanfzke od Zeline z-pridovkom Filipovich (96)</i>	<i>Filipović</i>	+
<i>Fiolich</i>	<i>Magda Fiolich iz Gyelekovecz (158)</i>	<i>Fiolić</i>	–
<i>Gaal</i>	<i>Moyfes Gaal ... iz Vugerfzke Zemlye, Sampsonfzke Fare (199)</i>	*	
<i>Goliak</i>	<i>Stephan Goliak iz Dernya (151)</i>	<i>Goljak</i>	–
<i>Gofzpochich</i>	<i>Magdalena Gofzpochich (178)</i>	<i>Gospočić</i>	*
<i>Goymerecz</i>	<i>pripifzatifze mora ... Pavlu Goymerecz (24)</i>	–	
<i>Gregorich</i>	<i>fztanoviti Steffan Gregorich (95)</i>	<i>Gregorić</i>	*
<i>Gregurich</i>	<i>Jurai Gregurich (138)</i>	<i>Gregurić</i>	*
<i>Grubachevich</i>	<i>Mikula Grubachevich iz Kraine (98)</i>	<i>Grubačević</i>	*
<i>Grubanovich</i>	<i>Luczia Grubanovich od Jefzenovicze (174)</i>	<i>Grubanović</i>	–
<i>Haidinyak</i>	<i>Haidinyak Janus z-Medyimorja iz Zterninczev (109)</i>	<i>Hajdinjak</i>	+
<i>Hazer</i>	<i>... Janko Hazer iz Fare Sz. M. Magdalene od Krifevechke kraine (154)</i>	<i>Hazer</i>	*

<i>Hinaich</i>	<i>Miklous Hinaich iz Gyurgyevcza (169)</i>	–	
<i>Hodalka</i>	<i>Helena Hodalka iz Pokupfzkoga (202)</i>	<i>Hodalj</i>	+
<i>Horvat(h)</i>	<i>Dora Horvat (125)</i>	<i>Horvat</i>	*
	<i>Kchi Juraja Horvatha imenom Dora (116)</i>	<i>Horat</i>	*
	<i>Miklos Horvath iz Medyimorja (164)</i>	<i>Horvat</i>	*
	<i>Jeden chlovek iz Vugerfzke zemlye, vu Tergovifschu Lak fztanujuchi pridovkom Horvath (137)</i>	*	
<i>Hrusko</i>	<i>Joseph Hrusko Medyimorecz iz Prelochke Fare ... z-Szinom fzvojem Mathiaffem (183)</i>	<i>Hruško</i>	*
<i>Hunyak</i>	<i>Stephan Hunyak iz Topolovcza Krajne Krifevechke (184)</i>	<i>Hunjak</i>	–
<i>Huredin</i>	<i>Szin Mathiaffa Huredina (159)</i>	–	
<i>Iffich</i>	<i>Andras Iffich (23)</i>	<i>Ifšić</i>	*
<i>Jakařich</i>	<i>Andras Jakařich (96)</i>	–	
<i>Jakobchich</i>	<i>Mathiafa Jakobchicha Kchi, imenum Jelicza iz Lovrechinfzke Fare (187)</i>	<i>Jakobčić</i>	*
<i>Jachmenicz</i>	<i>namerili fzuřze na tolvaje, y nyihovoga vodyu, y Poglavara Jachmenicza zvanoga</i>	–	
<i>Jekpika</i>	<i>Margeta Jekpika Stajerka iz Rumfzke Fare (178)</i>	*	
<i>Jurak</i>	<i>..... pripifzatifze mora ... Pavlu Jurak (24)</i>	<i>Jurak</i>	*
	<i>... pred ... Stefanom Jurakom (203)</i>		
<i>Jurjevich</i>	<i>Ivan Jurjevich iz Ratkaiřzkoga (177)</i>	<i>Jurjević</i>	–
<i>Karmařin</i>	<i>Marianka Karmařin, Medyimorka iz Murfzkoga Szredifcha (149)</i>	–	
<i>Keglevich</i>	<i>pri Dvoru ... Groffa Petra Keglevicha ... (95)</i>	<i>Keglević</i>	*
<i>Kelemin(e)cz</i>	<i>fztanoviti Mladenecz Mathias, Ivana Kelemincza Szin (117)</i>	<i>Keleminec</i>	*
<i>Klucharich</i>	<i>Anna Klucharich iz Viroviticze (156)</i>	<i>Ključarić</i>	–

<i>Kolar</i>	<i>Juraja Kolar</i> fena (194)	<i>Kolar</i>	*
<i>Kolarich</i>	<i>Jurai Kolarich iz Fare Sz. Mihalya</i> <i>vu Medyimorju</i> (103)	<i>Kolarić</i>	*
<i>Koosz</i>	<i>Mathias Koosz iz Moravcha</i> (148)	<i>Kos</i>	+
<i>Korade</i>	<i>Istvan Korade iz Fare Sz. Anne pod</i> <i>Looborom</i> (182)	<i>Korade</i>	*
<i>Koren</i>	<i>Mihaly Koren iz Virja</i> (151)	<i>Koren</i>	+
<i>Korenko</i>	<i>Jakob Korenko iz Varasdina</i> (148)	<i>Korenko</i>	–
<i>Kovachich</i>	<i>Pavel Kovachich iz Kaffine</i> (100)	<i>Kovačić</i>	–
<i>Kozar</i>	<i>fztanovitomu Juraju Kozaru iz Ter-</i> <i>nave</i> (130)	<i>Kozar</i>	–
<i>Kozele</i>	<i>Kchi Margarite Kozele iz Ludinŷke</i> <i>Fare, tulikaiŷe Margarita</i> (170)	–	
<i>Krifatich</i>	<i>Margarita Krifatich iz Krifovlanŷke</i> <i>fare</i> (129)	–	
<i>Kuchis</i>	<i>Mathias Kuchis iz Taboriŷcha blizu</i> <i>Hrafztovicze</i> (141)	<i>Kučiš</i>	–
<i>Kurekovecz</i>	<i>Andras Kurekovecz od Szifzka</i> (102)	–	
<i>Kufnyak</i>	<i>Magdalena Kufnyak iz Medymorja</i> (138)	–	
<i>Kuzmany</i>	<i>Katharina Kuzmany iz Legrada</i> (180)	–	
<i>Lanich</i>	<i>Mathias Lanich zvan, iz Fare Sz. Pe-</i> <i>tra</i> (190)	–	
<i>Lemich</i>	<i>Jurai Lemich</i> (184)	<i>Lemić</i>	*
<i>Lenich</i>	<i>Katharina Lenich iz Czernika</i> (189)	<i>Lenić</i>	–
<i>Lenkovich</i>	<i>Philip Lenkovich iz Stajera</i> (166)	*	
<i>Ludvoich</i>	<i>Juraja Ludvoicha Szin iz</i> <i>Krifevechke Kraine</i> (175)	–	
<i>Mahinich</i>	<i>Martina Mahinicha Szin Stephan od</i> <i>Selina</i> (167)	–	
<i>Marenich</i>	<i>Ivana Marenicha Szin Mihaly iz</i> <i>Gyurgyevcza</i> (200)	<i>Marenić</i>	–
<i>Margaffich</i>	<i>Jurai Margaffich od Sz. Krifa ŷpod</i> <i>Ivanicha</i> (127)	–	
<i>Menduffich</i>	<i>Mihaly Menduffich Farnik Ztupnich-</i> <i>ki</i> (118)	<i>Mendušić</i>	*

<i>Mikulas</i>	<i>Magdalena Mikulas iz Novih-Dvorov (133)</i>	<i>Mikulaš</i>	–
<i>Millichky</i>	<i>Martin Millichky (97)</i>	<i>Milički</i>	*
<i>Molitoris</i>	<i>Ivan Molitoris (96)</i>	–	
<i>Norffich</i>	<i>Joseph Norffich iz Vugerfzke Zemlye tija od Sötina (190)</i>	*	
<i>Novak</i>	<i>Szin Mathiaffa Novaka Jurai iz Szamobora (146)</i>	<i>Novak</i>	+
	<i>Mihaly Novak iz Medyimorja Fare Szobotichke (124)</i>	<i>Novak</i>	*
<i>Novofzel</i>	<i>Katharina Kchi Agathe Novofzel iz Schitarjeva (171)</i>	<i>Novosel</i>	+
<i>Okulas</i>	<i>Jurai Okulas od Sz. Martina, iz Bofakovine (104)</i>	–	
<i>Pagadur</i>	<i>Tovarošficza Juraja Pagadura iz Fare Sz. Martina zpod Okicha (194)</i>	<i>Pagadur</i>	*
<i>Palfi</i>	<i>Palfi janus, Ban Horvatzki (13)</i>	<i>Palfi</i>	*
<i>Pandurich</i>	<i>Anna Pandurich iz Pošege (173)</i>	<i>Pandurić</i>	–
<i>Paulecz</i>	<i>...štanovitu farniczu zvanu Magdalena Paulecz (9)</i>	<i>Pavlec</i>	*
<i>Paulovich</i>	<i>Andras Paulovich iz Hrafchine (116)</i>	<i>Pavlović</i>	–
<i>Pavurecz</i>	<i>Jurai Pavurecz iz Fare Tuhlenfzke (160)</i>	–	
<i>Petarich</i>	<i>Jurai Petarich iz Fare Oborovechke (193)</i>	–	
<i>Petev</i>	<i>blizu Dvora ... vdove pokoinoga Janka Petev (6)</i>	–	
<i>Pevecz</i>	<i>Miklos Pevecz iz Medyimorja (140)</i>	<i>Pevec</i>	*
<i>Plantich</i>	<i>Mathias Plantich (173)</i>	<i>Plantić</i>	*
<i>Pomper</i>	<i>Jurai Pomper iz Vidovechke Fare (122)</i>	<i>Pomper</i>	*
<i>Pofzavecz</i>	<i>Andras Pofzavecz iz Varasdinfzkeh Toplicz (192)</i>	<i>Posavec</i>	+
	<i>Helena Pofzavecz iz Turovoga Polya (99)</i>	<i>Posavec</i>	*
<i>Praffinfzky</i>	<i>Anton Peter Praffinfzky (22)</i>	–	
<i>Prafzkach</i>	<i>Ferencz Prafzkach (23)</i>	<i>Praskač</i>	*
<i>Radiševich</i>	<i>Janus Radiševich iz Pechuha (123)</i>	*	

<i>Rainovich</i>	<i>Sztanko Rainovich iz Zachejanya (133)</i>	<i>Rajnović</i>	–
<i>Reess</i>	<i>Georgius Reess (03)</i>	<i>Reš</i>	–
<i>Rofich</i>	<i>Jurai Rofich iz Bofakovine Fare Sz. Martina (143)</i>	<i>Rožić</i>	+
<i>Saran</i>	<i>Gaspar Saran iz Ivanichke Fare (182)</i>	<i>Šaran</i>	*
<i>Silecz</i>	<i>Anna Silecz iz dolnye Sztubicze (99)</i>	<i>Šilec</i>	–
<i>Sinko</i>	<i>...pred Mathiaffem Sinko (201) / pred ... Mathiaffem Sinkom (203)</i>	<i>Šinko</i>	*
<i>Siprak</i>	<i>Tovarufficza Mathiaffa Siprak iz Turovoga Polya Fare Sz. Martina (145)</i>	<i>Šiprak</i>	*
<i>Sivek</i>	<i>Dete Ivana Siveka iz Strigovechke Fare (162)</i>	–	
<i>Skercz</i>	<i>...z-Ivanom ... Skerczem (iz Novigrada) (104) ... z ... Tomaffem Skerczem (iz Novigrada) (104)</i>	–	
<i>Stajerecz</i>	<i>Helena Stajerecz iz Medyimorja (110)</i>	<i>Štajerec</i>	*
<i>Stivich</i>	<i>Paulia imenom, Marka Stivicha kchi iz Gradinfzke (193)</i>	<i>Štivić</i>	+
<i>Subiche</i>	<i>Barbara kchi Mathiaffa Subiche iz Gorichke Fare (179)</i>	–	
<i>Szefnet</i>	<i>Simeon Szefnet iz Jurjevzke Fare od Ludbrega (149)</i>	–	
<i>Szlavar</i>	<i>Dete Andraffa Szlavar kotlara iz kraine Koprivnichke (138)</i>	–	
<i>Szoliman</i>	<i>Jurai Szoliman (krainschan) (139)</i>	–	
<i>Sztepanich</i>	<i>Barbara Sztepanicz iz Turovoga polya (163)</i>	<i>Stepanić</i>	*
<i>Sztipanovich</i>	<i>Marko Sztipanovich od Kofztanichke Kraine (126)</i>	<i>Stipanović</i>	*
<i>Sztoklafz</i>	<i>pozlal je ... fzvojega Kanonika, y Kufztosa Sztolne Czirkve zagrebechke, Sztoklafz z-vanoga (8)</i>	<i>Stoklas</i>	*

<i>Sztupliancz</i>	<i>... fitek Miklouffa Sztupliancz iz Der-nya (168)</i>	–	
<i>Szuffich</i>	<i>Adam Szuffich (197)</i>	<i>Sušić</i>	*
<i>Ternovecz</i>	<i>Istvan Ternovecz iz Fejer Vara (176)</i>	*	
<i>Terfecz</i>	<i>Ivan Terfecz, iz Ivanecz blizu Chakoveza (115)</i>	<i>Tržec</i>	–
<i>Terfztecz</i>	<i>Urfula Terfztecz ... pozlala je Kcherfzvoju Katiczu (186)</i>	–	
<i>Tomaffich</i>	<i>Margarita Tomaffich iz Fare Sz. Berczka (187)</i>	<i>Tomašić</i>	+
<i>Tomfich</i>	<i>Gaspar Tomfich iz Kanife (136)</i>	*	
<i>Turkefz</i>	<i>Margareta Turkefz iz Fare Sz. Ivana blizu Koprivnicze (134)</i>	–	
<i>Turnar</i>	<i>Kchi Andraffa Turnara, Dora (147)</i>	<i>Turnar</i>	*
<i>Veres</i>	<i>Joseph Veres iz Vugerfzke Zemlye, Sampsonfzke Fare ... tjia iz Sümeg Varmedyie (199-200)</i>	*	
<i>Vitelya</i>	<i>Ivan vitelya (krainfchan) (139)</i>	<i>Vitelja</i>	*
<i>Vizer</i>	<i>Staczunara Kriševchkoga Vizer zvanoga detich (169)</i>	<i>Vizer</i>	–
<i>Vlaffich</i>	<i>Marko Vlaffich iz dolne Sklavonie (198)</i>	<i>Vlašić</i>	*
<i>Vofak</i>	<i>Lovrencz Vofak iz Szifzka (142)</i>	–	
<i>Vrabely</i>	<i>Dora Vrabely iz Medyimorja (121)</i>	<i>Vrabelj</i>	*
<i>Vuchkovich</i>	<i>Tovarufficza Petra Vuchkovicha iz Legrada (160)</i>	<i>Vučković</i>	–
<i>Zadufsko</i>	<i>fztanovita divoika imenom Jelicza, Kchi Gaspara Zadufsko (203)</i>	–	
<i>Zdeffich</i>	<i>Stefanu Zdeffichu ... valuval je (11)</i>	<i>Zdešić</i>	*
<i>Zlatar</i>	<i>Agatha Zlatar iz Gotalovecz (155)</i>	<i>Zlatar</i>	–
<i>Zupfzki</i>	<i>...pred ... Patrom Hiacintom Zupfzki (203)</i>	–	

Podaci iz tablice pokazuju:

– neka prezimina spomenuta u *Kinchu ofzebuinome* i 1948. imala su svoje nositelje u spomenutom naselju (npr. *Cvitković, Čunčić, Dubić, Filipić...*)

– neka prezimana spomenuta u *Kinchu ofzebuinome* 1948. potvrđena su u Hrvatskoj, ali ne i u spomenutom naselju (npr. *Balagović, Bencetić, Bošnjaković, Vučković...*)

– neka prezimana uopće nisu zasvjedočena u hrvatskome prezimeniku 1948. (npr. *Aučković, Bizaj, Čagabaja, Curče, Hinajić, Huredin, Jakašić, Kozele, Križatić, Kurekovec, Lanić...*).

Nepotvrđenost prezimana spomenutih u *Kinchu ofzebuinome* u *Leksiku prezimana* može značiti:

– da je prezime u međuvremenu izumrlo

– da u vrijeme kad ga bilježe bistričke knjige, ono još nije bilo ustaljeno, tj. nije imalo status stalne, nasljedne i nepromjenljive oznake uz osobno ime u antroponimijskoj formuli

– da je pogrešno zapisano.

Sva tri navedena razloga vjerojatna su jer: a) prezimana žive sa svojim nositeljima i umiru sa zadnjim od njih, b) u vrijeme koje se opisuje u *Kinchu ofzebuinome* prezime još nije zakonom propisana antroponimijska kategorija (tzv. Jozefinski patent uslijedit će 1780.), pa je vjerojatno bilo slučajeva da oznaka uz osobno ime pojedinca ima odlike pridjevka, a ne prezimana, c) neka su prezimana vjerojatno pogrešno zapisana ili su se u međuvremenu ustalila u djelomično različitim liku. Npr. nositelj prezimana *Hrusko* označen je kao «*Medyimorecz iz Prelochke Fare*», a vjerojatno je živio u Cirkovljanu, naselju kraj Preloga, u kojemu je 1717. – 1768. potvrđeno prezime Hruška do danas sastavni dio međimurskoga prezimenskog sustava; Magdaleni «*Kufnyak iz Medymorja*» prezime je vjerojatno glasilo *Kožnjak* (najstarija potvrda toga prezimana u Međimurju datira iz 1712., a kontinuitet mu se može pratiti do danas), prezime *Kuzmany* u *Legradu* nije potvrđeno, ali u obližnjoj Kotoribi u to vrijeme žive nositelji prezimana *Kuzman*; prezime «*Ivana Siveka iz Strigovechke Fare*» vjerojatno je glasilo *Žibek* ili *Žizek*, a «*Dora Vrabely iz Medymorja*» vjerojatno je nosila prezime *Vrabec*. Prezime *Ifšić* imalo je 1948. samo jednog nositelja za razliku od frekventnoga prezimana *Ivšić*, pa se može pretpostaviti da je riječ o zapisu fonetskog lika prezimana. Prezime *Gojmerac* imalo je 1948. više od 150 nositelja, a *Gojmerec* nijednog, što je također signal da je vjerojatno došlo do zamjene dočelnoga *-ac* s (u ovoj građi isključivog) *-ec*. O pogrešnom zapisu govore i primjeri nekih međimurskih ojkonima: «*Haidinyak Janus z-Medymorja iz Zterninczev*» (riječ je o naselju *Strahoninec*, u kojemu je prezime *Hajdinjak* potvrđeno od 1660.) te «*Ivan Terfecz, iz Ivanecz blizu Chakovcza*» (ime naselja sličnoga imena blizu Čakovca jest *Ivanovec* u kojemu su

1638. te 1717. i 1720. živjeli nositelji prezimena *Tersecz*). Kao što su međimurska prezimena (i ojkonomi) pogrešno zapisani, vjerojatno se poneka pogreška dogodila i u zapisu prezimena čiji su nositelji iz drugih krajeva Hrvatske.

Iako se može pretpostaviti da su u to vrijeme ženska prezimena bila vrlo živa kategorija,¹¹ u *Kinhu ofzebuinome* naišli smo na samo jednu potvrdu: žensko prezime *Hodalca* (*Helena Hodalka iz Pokupfzkoga*). U Pokupskome je 1948. potvrđeno prezime *Hodalj*. Ostale ženske osobe imaju prezime koje se ni po čemu ne razlikuje od prezimena muških osoba (npr. *Kata Borfos*, *Magdalena Czvitkovich*, *Katharina Lenich*, *Magdalena Mikulas*, *Anna Pandurich*, *Anna Silecz*...).

Supruge i neudane kćeri, pretkazivo, nose suprugovo, odnosno očevo prezime (npr. *Orfa*, *Ivana Babicha tovaruficzca*; *Mathiafa Jakobchicha Kchi*, imenum *Jelicza*), od čega odstupa primjer: «Vu fzpomenku ovom zapaze pred fzobum ovu ifztu fenu ...blizu Dvora pokoine Gofzpe *Judithe Balagovich* ofztavlene vdove pokojnoga *Janka Petev*...», gdje se udovica ne preziva istim prezimonom kao (pokojni) suprug.

Prezimena u *Kinhu ofzebuinome* različite su motivacije: dominiraju prezimena od osobnog imena (npr. *Benczetich*, *Borkovich*, *Domitrek*, *Filipovich*, *Gregorich*, *Ifflich*, *Jurak*, *Mikulas*, *Palfi*, *Paulecz*, *Paulovich*, *Radiševich*, *Sztipanovich*, *Tomaffich*, *Vuchkovich*...), manji je broj prezimena nadimačkoga postanja (npr. *Fiolich*, *Grubachevich*, *Grubanovich*, *Korenko*, *Pevecz*, *Silecz*...), te prezimena od naziva zanimanja (npr. *Kolarich*, *Kovachich*, *Kozar*, *Kuchis*, *Pandurich*, *Terfec*, *Zlatar*...), dok su prezimena s etnikom u osnovi (npr. *Pofzavecz*, *Stajerecz*, *Novofzel*, *Bofnjakovich*...) još rjeđe potvrđena, a osobito su rijetka etnonimska prezimena (*Horvat*, *Vlaffich*). S obzirom na tvorbenu strukturu potvrđena su asufiksalna prezimena, nastala su onimizacijom (npr. *Kolar*, *Koren*, *Koosz*, *Kozar*, *Pevecz*, *Zlatar*...) ili tranonimizacijom (npr. *Horvat*, *Jurak*, *Mikulas*, *Pofzavecz*...), a znatno su češća prezimena sufiksalne tvorbe, među kojima pretežu izvedenice sufiksom *-ić* (npr. *Jakobchich*, *Jurjevich*, *Lenich*, *Marenich*, *Norffich*, *Petarich*, *Szuffich*, *Tomaffich*, *Vlaffich*...).

Budući da se izrijekom spominje da su neki hodočasnici došli iz „Vugerfzke Zemlye“, a i znatan dio osoba koje se spominju u *Kinhu ofzebuinome* obitava u krajevima uz granicu s Ugarskom, pretkaziva je i pojavnost prezimena temeljenih na mađarskim riječima (npr. *Veres* < mađ. *vörös* ‘crven’) kao i prezimena koja su tvorena mađarskim prezimenskim sufiksima (npr. *Babochy* < *Babocsa*, ojkonom). Kudikamo više od prezimena potvrđeno je osobnih imena u mađarizi-

¹¹ Proučavajući međimursku povijesnu antroponimiju zasvjedočenu u kanonskim vizitacijama 17. i 18. stoljeća, naišli smo na mnoge primjere ženskih prezimena tipa *Kolarica*, *Laptušina*, *Lisjača*, *Svečarka*... (Frančić 1995.).

ranome liku (npr. *Andras, Ferencz, Imbri, Istvan, Janus, Joseph, Lukach, Mathias, Mihaly, Miklos, Orfa, Peter...*). Mađarski jezični biljeg u prezimenu (i osobnome imenu) ne mora nužno značiti i mađarsko podrijetlo njegova nositelja.

Ne težeći podrobnoj jezičnoj analizi Berkeova teksta, izdvojit ćemo samo jezične značajke, i to one koje se iščitavaju iz prezimena potvrđenih u *Kinchu ofzebuinome*: tvorba sufiksom *-(ov)ec* (npr. *Pofzavecz, Stajerecz, Ternovecz*); nepostojano *a* u osnovi prezimena *Jurjevich* (za razliku od ostalih imenskih potvrda u kojima je ono uvijek postojano, npr. *Juraja Kolara fena, Fara Sz. Juraja na Jezeri...*); slijed *-er* na mjestu slogotvornog *r* (*Tersec, Ternovecz, Terfztec*); refleksi *jata* je *e* (*Pevecz, Korenko, Koren*) ali i *i* (*Czvitkovich, Sztipanovich*); refleksi stražnjega nazalnog samoglasnika i slogotvornog *l* je *u* (*Dubich, Vuchkovich, Dugonich*); refleksi prednjega nazalnog samoglasnika iza *j* je *a* (*Jachmenicza*); depalatalizacija *lj > l* (*Klucharich*); suglasnička skupina *kr > hr* (*Hrusko*); jednačenje po zvučnosti u suglasničkoj skupini *vš* (*Iffich*), ali i nebilježenje jednačenja po zvučnosti u prezimenu *Jakobchich*; prezime se, za razliku od osobnog imena, katkad ne sklanja (*Kchi Juraja Horvatha, sztanovitomu Juraju Kozaru, ali Pavlu Goymerecz, Pavlu Jurak, Andraffa Szlavar...*). Većina jezičnih odlika iščitanih iz prezimena osoba koje se spominuju u *Kinchu ofzebuinome* odaje kajkavsko podrijetlo tih osoba (ali i autora kajkavca koji npr. u svojem govoru nema nepostojano *a* te će ono u osobnim imenima biti postojano). Poneka nekajkavska crta u prezimenskoj postavi može se objasniti selilačkim karakterom prezimena, a nije isključena ni mogućnost njihova oblikovanja u dodirnome području dvaju narječja.

3. Zaključak

Kinch ofzebuini djelo je koje na osobit način svjedoči o životu vremena u kojemu je nastalo. Najstarija povijest čudotvornoga bistričkog kipa, zbirka uslišanih molbi maloga različitim nedaćama, pogibeljima, teškim i bezizlaznim životnim situacijama izloženog čovjeka, molitvenik i pjesmarica, spomenik kajkavskoga književnog jezika 18. stoljeća – sve je to Berkeovo djelo. Njegova važna sastavnica jest onimija, prezimenski dio koje smo analizirali u ovome radu. Gotovo sto pedeset prezimena, od kojih mnoga nalazimo i danas u hrvatskome antroponimikonu, pridonose uvjerljivosti čudesnih događaja opisanih u knjizi. Mozaik je to prezimena raznolike motivacije i tvorbene strukture, s prepoznatljivim prezimenskim sufiksima i bez njih, temeljenih najčešće na hrvatskim ili pohrvaćenim riječima. Neki dodaci uz osobno ime vjerojatno nisu imali status prezimena. Naime, u opisanoj razdoblju hrvatske opće i jezične po-

vijesti pretkazive su i pojave neustaljenih pridjevaka uz osobno ime koji nam se lišeni nasljednosti nisu do danas sačuvali, a dio njih vjerojatno je rezultat pogrešnog zapisa.

Izvor:

BERKE, PETAR 1775. *Kinch oszebuini szlavnoga Orszaga Horvatzkoga*. Graz, pretisak, sv. 1, Marija Bistrica, 1995.

Literatura:

BARTOLIĆ, ZVONIMIR 1998. Petar Berke i njegov Kinč osebujni slavnoga Orsaga Horvatskoga. *Sjevernohrvatske teme*, knj. 5, Čakovec: Matica hrvatska, 21–28.

FRANČIĆ, ANĐELA 1995. Prilog proučavanju međimurske povijesne antroponimije. *Filologija*, 24–25, Zagreb, 129–134.

FRANČIĆ, ANĐELA 2007. Osobna imena u *Kinchu oszebuinom szlavnoga Orszaga horvatzkoga* Petra Berkea. *Studia Slavica Academiae Scientiarum Hungaricae*, 52, Budapest, 107–116.

FRANČIĆ, ANĐELA. *Rječnik prezimena Međimurja*. Rukopis.

JEMBRIH, ALOJZ 1995. Pogovor uz pretisak, u pretisku knjige *Kinč osebujni slavnoga orszaga Horvatzkoga*. Marija Bistrica, 19–105.

KAPUN, VLADIMIR 1995. Tko je nespomenuti Međimurac. Tjednik *Međimurje*, 23. kolovoza, 6.

ŠIMUNOVIĆ, PETAR; VALENTIN PUTANEC (ur.) 1976. *Leksik prezimena SR Hrvatske*. Zagreb: Institut za jezik – Nakladni zavod Matice hrvatske.

ŠOJAT, OLGA 1973. Petar Berke: «Kinč osebujni slavnoga Orsaga Horvatzkoga». *Kaj*, 7, Zagreb, 22–24.

Family names in *Kinch ofzebuini szlavnoga Orszaga Horvatzkoga* by Petar Berke

Summary

In the introductory part of the paper the author gives a short overview of the life of Petar Berke, as well as the content and structure of his only work *Kinch ofzebuini szlavnoga Orszaga Horvatzkoga*, which was very popular at the time it was written. It was the first history of the parish fête site of Majka Božja Bistrička. She analyzes the onimy, especially its anthroponimic part, as well as the personal names recorded in the work. In the central part of the paper the author gives an overview of different types of identification formulas in which family names occur, illustrates indirect ways of naming individuals and analyses the presence of family names from *Kinch ofzebuini* in *Leksik prezimana*. The conclusion is preceded by a short analysis of the language characteristics of these family names. These characteristics are considered and analyzed in the context of 17th and 18th century Croatian anthroponimy.

Ključne riječi: Petar Berke, antroponimija, prezimana

Key words: Petar Berke, anthroponimy, family names